

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINĖS ADVOKATĖS
JULIANE KOKOTT IŠVADA,
pateikta 2017 m. liepos 26 d.¹

Byla C-358/16

UBS (Luxembourg) S.A. ir kt.

(*Cour administrative* (Liuksemburgas) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2004/39/EB – 54 straipsnio 1 ir 3 dalys –
Teisė gauti informaciją teismo procese dėl nacionalinės finansų priežiūros institucijos sprendimo –
Profesinė paslaptis – Išimties bylos, patenkančios į baudžiamosios teisės taikymo sritį – Teisė į gerą
administravimą – Teisė į veiksmingą teisės gynimą“

I. Įvadas

1. Ar finansų priežiūros institucija gali nesuteikti ribojamosios priemonės adresatui teisės susipažinti su kaltę paneigiančiais dokumentais, susijusiais su trečiaisiais asmenimis, nurodydama, kad turi saugoti profesinę paslaptį pagal Direktyvos 2004/39/EB dėl finansinių priemonių rinkų² 54 straipsnį?³

2. Nagrinėjamu atveju šis klausimas keliamas dėl Liuksemburgo finansų priežiūros institucijos sprendimo nepripažinti geros DV reputacijos, kuri būtina siekiant eiti vadovo pareigas investicinėse įmonėse. Toks sprendimas priimtas dėl jo vaidmens įsteigiant ir administruojant įmonę, kuri pateko į *Madoff*⁴ finansinį skandalą.

3. Gavęs šį Liuksemburgo *Cour administrative* (Aukščiausiasis administracinis teismas) prašymą priimti prejudicinį sprendimą, Teisingumo Teismas susiduria su iššūkiu suderinti profesinės paslapties apsaugą su teise į gynybą.

4. Šiuo atveju, pirma, reikia iširti, ar šioms faktinėms aplinkybėms taikoma Direktyvos 2004/39 54 straipsnyje numatyta profesinės paslapties apsaugos išimtis „baudžiamojoje teisėje numatytais atvejais“. Antra, atsižvelgiant į teisingo bylos nagrinėjimo ir veiksmingos teisinės gynybos užtikrinimą reikia išsiaiškinti, ar direktyvos 54 straipsnyje nustatyta profesinės paslapties forma pakankamai atsižvelgiama į priemonės, panašios į nagrinėjamąją, adresato teisę susipažinti su byla.

¹ Originalo kalba: vokiečių.

² 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/39/EB dėl finansinių priemonių rinkų, iš dalies keičianti Tarybos direktyvas 85/611/EEB, 93/6/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2000/12/EB bei panaikinanti Tarybos direktyvą 93/22/EEB (OL L 145, 2004, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 6 sk., 7 t., p. 263), su pakeitimais, padarytais 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/10/EB (OL L 76, 2008, p. 33).

³ Šiuo klausimu taip pat žr. 2014 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Altmann ir kt.* (C-140/13, EU:C:2014:2362) ir nagrinėjamą bylą C-15/16, *Baumeister*.

⁴ Amerikiečio Bernard Lawrence Madoff sukčiavimas stambiu mastu, siekiant apgauti investuotojus, padarė apie 65 mlrd. USD žalą tarptautiniu lygiu. 2009 m. B. L. Madoff buvo skirta 150 metų laisvės atėmimo bausmė.

II. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

5. Šioje byloje taikomą Sąjungos teisę sudaro Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 41, 47 ir 48 straipsniai ir Direktyva 2004/39.

6. Įvade atkreiptinas dėmesys į direktyvos 2, 44, 63 ir 71 konstatuojamąsias dalis:

„(2) <...> [B]ūtina užtikrinti atitinkamo laipsnio suderinamumą, norint pasiūlyti investuotojams aukšto lygio apsaugą bei leisti investicinėms įmonėms, su jų buveinės valstybių priežiūra, teikti paslaugas visoje Bendrijoje, sudarančioje vieną bendrą rinką.

(44) Turint dvigubą tikslą – apsaugoti investuotojus ir užtikrinti sklandų vertybinių popierių rinkos veikimą, <...>

(63) Būtina sustiprinti nuostatas dėl keitimosi informacija tarp nacionalinių kompetentingų institucijų ir jų tarpusavio pareigas teikti pagalbą bei bendradarbiauti. Atsižvelgdamos į besiplečiančią tarpvalstybinę veiklą, ypač tuomet, kai pažeidimai arba tariami pažeidimai yra aktualūs dviejų arba daugiau valstybių narių institucijoms, šios kompetentingos institucijos, siekdamos užtikrinti tinkamą šios direktyvos įgyvendinimą, turėtų teikti viena kitai atitinkamą informaciją, leidžiančią joms vykdyti savo funkcijas. Keičiantis informacija ir siekiant užtikrinti sklandų informacijos perdavimą bei atitinkamų teisių apsaugą, būtina laikytis profesinės paslapties.

(71) Kuriant integruotą finansų rinką, kurioje būtų užtikrintas efektyvus investuotojų ir bendros rinkos vientisumas ir veiksmingumas bei siekiant apsaugoti visos Europos finansų sistemos veiklos efektyvumą nuo žalos, kurią kelia vienos rinkos skaidrumo stoka ir neramumai joje, būtina nustatyti bendrus norminius reikalavimus, taikomus investicinėms įmonėms, kurioms buvo suteikti leidimai veiklai Bendrijoje, ir reglamentuojančius reguliuojamų rinkų ir kitų prekybos sistemų veikimą.<...>“

7. Direktyvos II antraštinėje dalyje reglamentuojamas leidimas veiklai ir investicinių įmonių veiklos sąlygos.

8. Direktyvos 5 straipsnio 1 dalyje nustatyti leidimo suteikimo reikalavimai:

„Kiekviena valstybė narė reikalauja, kad reguliariai ar profesionaliai teikti investicines paslaugas arba imtis veiklos leidžiama tik iš anksto gavus oficialų leidimą, išduotą laikantis šio skyriaus nuostatų. <...>“

9. Pagal direktyvos 8 straipsnio pirmos pastraipos c punktą kompetentinga institucija gali atšaukti leidimą veiklai, išduotą investicinei įmonei, kai tokia investicinė įmonė „neatitinka tų sąlygų, pagal kurias buvo gautas leidimas“.

10. Direktyvos 9 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa ir 3 dalis susijusios su leidimo suteikimo reikalavimais, kurie keliami asmenims, vadovaujantiems investicinės įmonės veiklai:

„1. Valstybės narės reikalauja, kad investicinės įmonės veiklai veiksmingai vadovautų labai geros reputacijos asmenys, turintys pakankamai patirties garantuoti patikimą ir riziką ribojantį investicinės įmonės valdymą. <...>

3. Kompetentinga institucija nesuteikia leidimo veiklai, jeigu neįsitikina, kad asmenys, veiksmingai vadovausiantys investicinės įmonės veiklai, turi pakankamai gerą reputaciją ar pakankamai patirties, arba jeigu yra objektyvių ir akivaizdžių priežasčių manyti, kad pasiūlyti įmonės valdymo pakeitimai kels pavojų patikimam ir riziką ribojančiam įmonės valdymui.“

11. Direktyvos 16 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad visada turi būti laikomasi pirminio leidimo išdavimo sąlygų, be kita ko, pagal direktyvos 9 straipsnio 3 dalį.

„Valstybės narės reikalauja, kad jų teritorijoje leidimą gavusi investicinė įmonė nuolat laikytųsi šios antraštinės dalies I skyriuje nustatytų pirminiam leidimui taikomų sąlygų.“

12. Direktyvos IV antraštinės dalies („Kompetentingos institucijos“) pirmame skyriuje pateikiamos nuostatos dėl kompetentingų institucijų paskyrimo, jų įgaliojimų ir žalos atlyginimo procedūrų.

13. Direktyvos 50 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „kompetentingoms institucijoms suteikiami visi priežiūros ir tyrimo įgaliojimai, reikalingi siekiant užtikrinti, kad būtų vykdomos jų funkcijos“. Pagal 2 dalies 1 punktą šiems įgaliojimams, be kita ko, priskiriama teisė „perduoti spręsti klausimus patraukiant baudžiamojon atsakomybėn“.

14. Direktyvos 51 straipsnio 1 dalis susijusi su remiantis direktyva priimtų nuostatų pažeidimų galimomis pasekmėmis:

„1. Nepažeisdamos leidimų atėmimo procedūros arba valstybių narių teisės taikyti baudžiamąsias sankcijas, valstybės narės, vadovaudamosi nacionaline teise, užtikrina, kad prieš atsakingus asmenis, pažeidusius nuostatas, priimtas įgyvendinant šią direktyvą, būtų taikomos atitinkamos administracinės priemonės ar administracinės sankcijos. Valstybės narės užtikrina, kad šios priemonės bus veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios.“

15. Direktyvos 54 straipsnio „Profesinė paslaptis“ 1–3 dalyse nustatyta:

„1. Valstybės narės užtikrina, kad visi kompetentingose institucijose dirbantys ar dirbę asmenys ar subjektai, kuriems, vadovaujantis 48 straipsnio 2 dalimi, buvo perduotos užduotys, taip pat kompetentingų institucijų vardu [kompetentingos institucijos, visi jose ar kituose subjektuose, kuriems, vadovaujantis 48 straipsnio 2 dalimi, buvo perduotos užduotys, dirbantys ar dirbę asmenys, taip pat kompetentingų institucijų paskirti auditoriai ir ekspertai saugotų profesines paslaptis]. Jokia slapta [konfidenciali] informacija, kurią jie gali gauti atlikdami savo pareigas, išskyrus informacijos santraukas ar bendrą informaciją, iš kurių nebūtų galima nustatyti duomenų apie atskiras investicines įmones, rinkos operatorius [rinkoje veikiančius ūkio subjektus], reguliuojamas rinkas ar bet kokią kitą asmenį, negali būti perduota jokiam asmeniui ar institucijai, jeigu tai nesusiję su baudžiamojoje teisėje ar kitose šios direktyvos nuostatose numatytais atvejais.

2. Jeigu yra paskelbtas investicinės įmonės, rinkos operatoriaus [rinkoje veikiančio ūkio subjekto] ar reguliuojamos rinkos bankrotas arba ji priverstinai likviduojama, konfidenciali informacija, nesusijusi su šiame procese dalyvaujančiomis trečiosiomis šalimis, gali būti atskleista civilinio teismo proceso ar arbitražo metu, jei tai būtina bylos nagrinėjimui.

3. Nepažeisdamos atvejų, kuriuos apima baudžiamoji teisė, kompetentingos institucijos, įstaigos arba fiziniai ar juridiniai asmenys, išskyrus pagal šią direktyvą konfidencialią informaciją gaunančias kompetentingas institucijas, gali naudoti ją tik vykdydamos savo pareigas ir funkcijas; kompetentingos institucijos ją naudoja šios direktyvos taikymo srities mastu, o kitos institucijos, įstaigos arba fiziniai ar juridiniai asmenys ją naudoja tais tikslais, kuriais ši informacija jiems buvo suteikta, ir (ar) administracinio ar teismo proceso, kuris konkrečiai siejasi su jų vykdomomis funkcijomis, [metu]. Tačiau informaciją gaunanti institucija ją gali naudoti kitais tikslais, jeigu informaciją perduodanti kompetentinga institucija, kita institucija, įstaiga ar asmuo leidžia tai daryti.“

B. Liuksemburgo teisė

16. 1979 m. birželio 8 d. įstatymo⁵ 11 straipsnyje reglamentuota teisė susipažinti su byla vykstant administracinei procedūrai, o 13 straipsnyje – išimtis.

17. 1993 m. balandžio 5 d. įstatymo⁶, kuris buvo atnaujintas perkeliant Direktyvą 2004/39, 19 straipsnyje, panašiai kaip direktyvos 9 straipsnyje, numatytas reikalavimas turėti gerą reputaciją.

18. 2007 m. liepos 13 d. įstatymo⁷ 32 straipsniu, kuriuo perkeliamas Direktyvos 2004/39 54 straipsnis, reglamentuota profesinė paslaptis.

III. Pagrindinė byla ir procesas Teisingumo Teisme

19. *UBS (Luxembourg) S.A.*⁸ (toliau – UBS) įsteigė investicinę bendrovę LUXALPHA SICAV (toliau – *Luxalpha*) bendradarbiaudama su DV, kuris tuomet ėjo *Luxalpha* vadovo pareigas. *Luxalpha* buvo įtraukta į B. L. Madoff finansų skandalą ir 2009 m. likviduota.

20. 2010 m. sausio 4 d. sprendimu Liuksemburgo finansų priežiūros institucija (*Commission de Surveillance du Secteur Financier*, toliau – CSSF) konstatavo, kad DV dėl savo vaidmens įsteigiant ir administruojant *Luxalpha* nebėra patikimas, todėl nėra tinkamas eiti vadovo arba kitas pareigas, kurias eiti reikėtų leidimo, jos prižiūrime įmonėje. Todėl jis turi atsistatydinti iš atitinkamų pareigų.

21. DV apskundė CSSF sprendimą *tribunal administratif* (administracinis teismas). Šioje pagrindinėje byloje DV iš CSSF pareikalavo pateikti įvairius dokumentus, kuriuos CSSF gavo atlikdama priežiūrą, susijusią su UBS ir *Luxalpha*.

22. CSSF atmetė šį prašymą remdamasi profesine paslaptimi ir aplinkybe, kad 2010 m. sausio 4 d. sprendimo atveju ji niekada nesirėmė prašomais dokumentais. Ji pateikė DV visus dokumentus, susijusius su jo administracine procedūra.

23. Nagrinėjant atskirąjį procesinį klausimą, DV pateikė skundą *tribunal administratif* dėl CSSF priimto sprendimo atmesti jo prašymą leisti susipažinti su dokumentais. Jis mano, kad aptariamieji dokumentai yra būtini tam, kad jis galėtų tinkamai gintis. Jo teigimu, juose yra informacijos apie faktinį susijusių asmenų vaidmenų pasiskirstymą steigiant *Luxalpha*. *Tribunal administratif* patenkino prašymą suteikti tik nedidelį kiekį informacijos.

24. 2014 m. gruodžio 16 d. *Cour administrative* priėmė sprendimą dėl pateikto apeliacinio skundo. *Cour administrative* įpareigojo CSSF pateikti didelį skaičių dokumentų, susijusių su pagrindine byla. UBS ir buvę *Luxalpha* valdybos nariai, Alain Hondequin ir kt., kaip tretieji asmenys, pareiškė nepritarantys *Cour administrative* sprendimui. Prieštaravimą pateikusių šalys mano, kad dokumentų perdavimas DV pažeidžia Direktyvos 2004/39 54 straipsniu užtikrintą profesinės paslapties apsaugą.

25. Šiomis aplinkybėmis *Cour administrative* pagal SESV 267 straipsnį pateikė Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar, atsižvelgiant konkrečiai į Chartijos 41 straipsnį, kuriame įtvirtintas gero administravimo principas, „baudžiamojoje teisėje numatytų atvejų“ išimtis, numatyta Direktyvos 2004/39/EB 54 straipsnio 1 dalies pabaigoje ir šio 54 straipsnio 3 dalies pradžioje, apima tokį atvejį, kuris pagal

⁵ 1979 m. liepos 6 d. *Mémorial A* Nr. 54.

⁶ 1993 m. balandžio 10 d. *Mémorial A* Nr. 27.

⁷ 2007 m. liepos 16 d. *Mémorial A* Nr. 116.

⁸ Nuo 2016 m. gruodžio 1 d. jos teises perėmė *UBS Europe SE*.

nacionalinės teisės aktus susijęs su administracine sankcija, tačiau, vertinant ją pagal Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją (EŽTK), laikoma baudžiamosios teisės dalimi, kaip antai pagrindinėje byloje nagrinėjama sankcija, kurią paskyrė nacionalinė reguliavimo institucija (nacionalinė priežiūros institucija) ir pagal kurią nacionalinės advokatūros narys įpareigojamas pasitraukti iš einamų šios reguliavimo institucijos priežiūros subjekto valdytojo pareigų ar kitų pareigų, kurioms eiti reikalingas leidimas, kartu nurodant jam kuo greičiau pasitraukti iš visų susijusių pareigų?

2. Jeigu minėta administracinė sankcija, kuri laikoma tokia pagal nacionalinę teisę, priskirtina prie administracinio proceso, kiek pareiga saugoti profesinę paslaptį, kuria nacionalinė priežiūros institucija gali remtis pagal minėtos Direktyvos 2004/39 54 straipsnio nuostatas, yra saistoma teisingo bylos nagrinėjimo, apimančio veiksmingą teisinę gynybą, reikalavimų pagal Chartijos 47 straipsnį ir turi būti vertinama kartu, atsižvelgiant į reikalavimus teisingo bylos nagrinėjimo ir veiksmingų teisių gynimo priemonių srityje, lygiagrečiai kylančius iš EŽTK 6 ir 13 straipsnių, taip pat į visas Chartijos 48 straipsnyje numatytas garantijas, ypač kiek tai susiję su nubausto asmens teise susipažinti su visa administracinę sankciją jam paskyrusio subjekto, kuris kartu yra ir nacionalinė priežiūros institucija, turima bylos medžiaga, siekiant apginti savo interesus ir pilietines teises?“

26. Procese Teisingumo Teisme CSSF, UBS, A. Hondequin ir kt., taip pat DV ir kt.⁹, kaip pagrindinės bylos šalys, be to, Vokietijos Federacinė Respublika, Estijos Respublika, Graikijos Respublika, Italijos Respublika, Lenkijos Respublika ir Europos Komisija pateikė pastabas raštu. 2017 m. birželio 1 d. teismo posėdyje, be pagrindinės bylos šalių, dar dalyvavo Vokietijos Federacinės Respublikos ir Europos Komisijos atstovai.

IV. Vertinimas

27. Šis prejudicinio sprendimo priėmimo procesas susijęs su Direktyvos 2004/39 54 straipsnyje reglamentuota nuostata dėl profesinės paslapties.

28. Pirmojo prejudicinio klausimo dalykas – 1 ir 3 dalyse esančios išimties dėl „atvejų, kuriuos apima baudžiamoji teisė“, išaiškinimas. Antruoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar direktyvos 54 straipsnyje pateikta profesinės paslapties apsaugos forma, kiek tai susiję su priemonės, kaip antai taikomos šiuo atveju, adresato teise susipažinti su byla, atitinka teisingo bylos nagrinėjimo ir veiksmingos teisinės gynybos garantijas.

29. Pirmiausia reikia atkreipti dėmesį į tai, kad, atsakant į prejudicinius klausimus, reikia atsižvelgti į Direktyva 2004/39 siekiamus tikslus ir jos 54 straipsnio kontekstą.

30. Direktyva 2004/39 siekiama sukurti integruotą finansinių priemonių rinką, kuri pasiūlytų investuotojams aukšto lygio apsaugą ir leistų investicinėms įmonėms su jų buveinės valstybių priežiūra teikti paslaugas visoje Sąjungoje¹⁰. Direktyvos 54 straipsniui tokiu atveju tenka užduotis užtikrinti tam reikalingus sklandžius informacijos mainus. Kadangi jie gali būti užtikrinti tik su sąlyga, kad kontroliuojamos investicinės įmonės ir kompetentingos institucijos galėtų būti tikros, jog suteikta konfidenciali informacija iš esmės ir liktų konfidenciali¹¹, priežiūros institucijoms pagal direktyvos 54 straipsnio 1 dalį iš principo draudžiama konfidencialią informaciją perduoti tretiesiems asmenims, jei ji nėra bendro pobūdžio ir anonimizuota.

⁹ ES, dėl kurio 2010 m. birželio 18 d. CSSF priėmė panašų sprendimą kaip DV atveju, taip pat dalyvauja pagrindinėje byloje ir procese Teisingumo Teisme.

¹⁰ Žr. 2014 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Altmann ir kt.* (C-140/13, EU:C:2014:2362, 26 punktas) ir Direktyvos 2004/39 2, 31, 44 ir 71 konstatuojamąsias dalis.

¹¹ Žr. 2014 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Altmann ir kt.* (C-140/13, EU:C:2014:2362, 31 ir 32 punktai), 1985 m. gruodžio 11 d. Sprendimą *Hillenius* (110/84, EU:C:1985:495, 27 punktas) ir Direktyvos 2004/39 44 ir 63 konstatuojamąsias dalis.

A. Dėl pirmojo prejudicinio klausimo, t. y. dėl „baudžiamajoje teisėje numatytų atvejų“

31. Savo pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2004/39 54 straipsnyje numatyta profesinės paslapties apsaugos išimtis „baudžiamajoje teisėje numatytais atvejais“, atsižvelgiant į teisę į gerą administravimą, taikytina priemonei, panašiai į 2010 m. sausio 4 d. CSSF sprendimą.

32. Direktyvos 54 straipsnyje ši formuluotė pateikiama ir 1 dalyje, ir 3 dalies pirmame sakinyje.

33. Direktyvos 54 straipsnio 1 dalies paskutinio sakinio antroje dalyje nustatyta, kad draudimas perduoti konfidencialią informaciją tretiesiems asmenims netaikomas „baudžiamajoje teisėje numatytais atvejais“. Direktyvos 54 straipsnio 3 dalis susijusi su konfidencialia informacija, kurią naudoja kompetentinga institucija. Ją, „[n]epažeidžiant“ atvejų, kuriuos apima baudžiamoji teisė, galima naudoti tik tam tikriems detaliam aprašytiems tikslams¹².

1. Dėl autonomiško išimties nuostatos išaiškinimo

34. Pirmiausia konstatuotina, kad direktyvoje nėra apibrėžti „baudžiamajoje teisėje numatyti atvejai“ ir nedaroma nuorodos į valstybių narių teisę.

35. Todėl ši formuluotė, remiantis suformuota Teisingumo Teismo jurisprudencija, visoje Sąjungoje turi būti aiškinama autonomiškai ir vienodai¹³.

36. Tokiam požiūriui neprieštarauja tai, kad direktyvos 54 straipsnio 1 dalies pirmu sakiniu valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad būtų saugoma profesinė paslaptis, tačiau jos turinys nėra aiškiai nustatytas. Galimą, šiuo atveju nesukonkretintą¹⁴ įgaliojimą valstybėms narėms suteikti formą sąvokai „profesinė paslaptis“ apriboja Sąjungos teisė, pirmiausia direktyvos 54 straipsnyje pateiktas baigtinis draudimo perduoti konfidencialią informaciją išimčių¹⁵ sąrašas.

37. Be to, jei visoje ES nebus vienodai aiškinami atvejai, kuriais išimties tvarka leidžiama perduoti konfidencialią informaciją tretiesiems asmenims, tuomet kils pavojus sklandiems informacijos mainams tarp įvairių institucijų ir investicinių įmonių, nes suinteresuotosios šalys negalės būti užtikrintos, kad konfidenciali informacija visada liks konfidenciali. Be to, tai prieštarautų Direktyvos 2004/39 2 konstatuojamajai daliai, pagal kurią šia direktyva būtent siekiama užtikrinti atitinkamo laipsnio suderinamumą norint leisti investicinėms įmonėms, su jų buveinės valstybių priežiūra, teikti paslaugas visoje Bendrijoje ir pasiūlyti investuotojams aukšto lygio apsaugą.

¹² Abejoju, ar konfidencialių duomenų „naudojimas“ pagal direktyvos 54 straipsnio 3 dalį taip pat gali apimti informacijos „perdavimą“ pagal 54 straipsnio 1 dalį (tačiau žr. generalinio advokato G. Slynns išvadą byloje *Hillenius*, 110/84, EU:C:1985:333, p. 3950). Kadangi abiejose dalyse identiškomis formuluotėmis numatoma išimtis „baudžiamajoje teisėje numatytais atvejais“, atsakymas į šį klausimą šiuo atveju nėra lemiamas.

¹³ Žr. 2011 m. spalio 18 d. Sprendimą *Brüstle* (C-34/10, EU:C:2011:669, 25 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija) ir 2016 m. lapkričio 9 d. Sprendimą *Wathelet* (C-149/15, EU:C:2016:840, 28 punktą).

¹⁴ Šiuo klausimu žr. nagrinėjamą bylą C-15/16, *Baumeister*, kurios dalykas – sąvokų „profesinė paslaptis“ ir „konfidenciali informacija“ aiškinimas.

¹⁵ Žr. 2014 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Altmann ir kt.* (C-140/13, EU:C:2014:2362, 35 punktą).

2. Dėl leidžiančios nukrypti nuostatos reikšmės

38. Aiškinant formuluotę „baudžiamojame teisėje numatyti atvejai“ iš esmės svarstyti dvi alternatyvos. Viena vertus, galimas „turiniu pagrįstas“ aiškinimas, pagal kurį „baudžiamojame teisėje numatytais atvejais“ laikytinos faktinės aplinkybės, susijusios su baudžiamąja veika ar baudžiamąja sankcija. Pagrindinėje byloje galėtų taip būti, nes CSSF sprendimas galbūt yra baudžiamąjo pobūdžio. Kita vertus, siūlomas „procesu pagrįstas“ aiškinimas, pagal kurį, remiantis šia leidžiančia nukrypti nuostata, konfidencialią informaciją galima perduoti tik tokiu atveju, jei tai būtina vykdant tyrimą ar nagrinėjant baudžiamąją bylą pagal nacionalinę teisę.

39. Kuris aiškinimas teisingas, reikia nustatyti pirmiausia atsižvelgiant į kontekstą, kuriame jie taikomi, ir į nuostatos, kuriai jie priklauso, tikslus¹⁶.

a) Dėl Direktyvos 54 straipsnyje įtvirtintos leidžiančios nukrypti nuostatos konteksto

40. Šioje byloje kontekstas, kuriame vartojama formuluotė „baudžiamojame teisėje numatyti atvejai“, prieštarauja šios formuluotės „turiniu pagrįstam“ aiškinimui.

41. Pirmiausia iš aiškinamos formuluotės kaip leidžiančios nukrypti nuostatos¹⁷ pobūdžio ir direktyvos 63 konstatuojamojoje dalyje nurodyto poreikio, kad „būtina laikytis profesinės paslapties“, darytina išvada, kad „baudžiamojame teisėje numatyti atvejai“ yra aiškintini siaurai. Jei leidžianti nukrypti nuostata būtų taikoma visoms faktinėms aplinkybėms, susijusioms su baudžiamąja veika ar baudžiamąja sankcija, tuomet direktyvos 54 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta pagrindinė taisyklė, pagal kurią draudžiama konfidencialią informaciją perduoti tretiesiems asmenims, netektų prasmės.

42. Be to, reikia atkreipti dėmesį į tai, kad Direktyvos 54 straipsnio 1 dalies tekste tais atvejais, kurie numatyti baudžiamojame teisėje, nėra keliami papildomų reikalavimų dėl profesinės paslapties pažeidimo.

43. Tai labai prieštarauja direktyvos 54 straipsnio 2 dalyje esančiai leidžiančiai nukrypti nuostatai, kuria norima palengvinti konfidencialios informacijos perdavimą, „kai padėtis iš tikrųjų yra sudėtinga ir atitinkamas ūkio subjektas nutraukė įprastą savo veiklą“¹⁸, tačiau joje keliami papildomi reikalavimai. Todėl direktyvos 54 straipsnio 2 dalis taikytina tik tam tikrose situacijose (jeigu yra paskelbtas investicinės įmonės bankrotas arba ji priverstinai likviduojama teismo sprendimu), pagal ją leidžiama perduoti informaciją tik tam tikromis aplinkybėmis (civilinio teismo proceso ar arbitražo metu) ir leidžiama perduoti tik tam tikrą informaciją (nesusijusią su šiame procese dalyvaujančiomis trečiosiomis šalimis ir būtiną bylos nagrinėjimui).

44. Palyginus direktyvos 54 straipsnio 1 ir 2 dalis aiškiai matyti, kad formuluotė „baudžiamojame teisėje numatyti atvejai“ negali apimti visų faktinių aplinkybių, kuriomis turinio požiūriu kalbama apie baudžiamąsias veikas arba baudžiamąsias sankcijas. Toks požiūris, nesant papildomų sąlygų, be pagrįsto pateisinimo sumenkintų 54 straipsniu siekiamą ir direktyvos tikslams būtiną griežtą profesinės paslapties apsaugą. Sykiu tokiais atvejais netektų prasmės 54 straipsnio 2 dalyje išsamiai apibrėžti apribojimai. Pirmiausia darytina prielaida, kad teisės aktų leidėjas būtų numatęs papildomas sąlygas, jei formuluotė „baudžiamojame teisėje numatyti atvejai“ turėtų apimti ir tuos atvejus, kurie susiję su baudžiamosiomis veikomis prekybos vertybiniais popieriais srityje arba, kaip šioje byloje, su baudžiamuoju priemonės pobūdžiu.

¹⁶ Žr. 2011 m. spalio 18 d. Sprendimą *Brüstle* (C-34/10, EU:C:2011:669, 31 punktą), 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimą *Fish Legal ir Shirley* (C-279/12, EU:C:2013:853, 42 punktą) ir 2015 m. spalio 29 d. Sprendimą *Saudaçor* (C-174/14, EU:C:2015:733, 52 punktą).

¹⁷ Žr. 2010 m. balandžio 22 d. Sprendimą *Komisija / Jungtinė Karalystė* (C-346/08, EU:C:2010:213, 39 punktą) ir 2015 m. vasario 26 d. Sprendimą *Wucher Helicopter ir euro-Aviation Versicherung* (C-6/14, EU:C:2015:122, 24 punktą).

¹⁸ Generalinio advokato N. Jääskinen išvada byloje *Altmann ir kt.* (C-140/13, EU:C:2014:2168, 50 punktą).

b) Dėl leidžiančios nukrypti nuostatos tikslo

45. Tai, kad formuluotė „baudžiamojoje teisėje numatyti atvejai“ negali apimti visų atvejų, kuriais turinio požiūriu kalbama apie baudžiamąsias veikas ar baudžiamąsias sankcijas, patvirtina ir formuluotės „baudžiamojoje teisėje numatyti atvejai“ tikslas.

46. Direktyvos 51 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad, „[n]epažeid[žiant] leidimų atėmimo procedūros arba valstybių narių teisės taikyti baudžiamąsias sankcijas“, egzistuoja pareiga nustatyti „atitinkam[a]s administracin[e]s priemon[e]s ar administracin[e]s sankcij[a]s“, kad būtų galima reaguoti į atsakingų asmenų padarytus direktyvos pažeidimus.

47. Mano nuomone, direktyvos 54 straipsnio 1 dalies formuluotė „jeigu tai nesusiję su baudžiamojoje teisėje numatytais atvejais“ ir direktyvos 54 straipsnio 3 dalies formuluotė „[n]epažeisdamos atvejų, kuriuos apima baudžiamoji teisė“ laikytinos paaiškinimais, kaip ir teiginys, kad valstybių narių teisė taikyti baudžiamąsias sankcijas yra nekvestionuojama. Jomis paaiškinama, kad nuostatos dėl profesinės paslapties tais atvejais, kuriais pagal valstybių narių teisę turi būti skiriama baudžiamoji sankcija arba jei iškeliamą byla, neprieštarauja tam, kad informacija būtų perduodama atitinkamoms institucijoms. Todėl tuo atveju, kai iniciatyvą parodo ne valstybių narių institucijos, 50 straipsnio 2 dalies 1 punktu reglamentuojama kompetentingų institucijų teisė perduoti bylą teismui baudžiamojo persekiojimo tikslais.

48. Formuluotė „baudžiamojoje teisėje numatyti atvejai“ turi padėti išvengti konflikto su valstybių narių teise taikyti baudžiamąsias sankcijas ir jas įgyvendinti.

49. Tokiam tikslui taip pat neprieštarauja byla *Altmann ir kt.*¹⁹, pagrįsta investuotojų, kurie patyrė nuostolių dėl apgaulingos investicinės įmonės veiklos, prašymu suteikti informaciją. Teisingumo Teismas nusprendė, kad toks atvejis nėra numatytas baudžiamojoje teisėje, nes prašymas pateikti informaciją buvo pateiktas „po to, kai [investicinės įmonės] vadovams buvo paskelbti apkaltinamieji nuosprendžiai“²⁰. Nei apgaulingas įmonės verslo modelis, nei laisvės atėmimo bausmės atsakingiems asmenims neleido daryti išvados, kad šis atvejis patenka į baudžiamosios teisės taikymo sritį, kaip tai suprantama pagal direktyvą²¹. Generalinis advokatas N. Jääskinen savo išvadoje atitinkamai argumentavo, kad prašant pateikti informaciją „nėra siekiama jos naudoti baudžiamųjų bylų nagrinėjimo tikslais“²². Tačiau šia išimti būtent siekiama „padaryti baudžiamuosius tyrimus ir persekiojimą įmanomus bet kuriuo metu, net kai investicinė įmonė vykdo įprastą veiklą, todėl jos leidžia priežiūros institucijai dėl tokių procedūrų atskleisti informaciją“²³.

50. Galiausiai, kalbant apie leidžiančios nukrypti nuostatos „baudžiamojoje teisėje numatytais atvejais“ tikslo nustatymą, galima nurodyti aplinkybę, kad šia išimtimi nėra numatomos jokios papildomos sąlygos. Prielaida, kad su baudžiamosiomis veikomis arba su baudžiamosiomis sankcijomis susijusiais atvejais direktyvos 54 straipsnio 1 dalimi leidžiama perduoti bet kokią konfidencialią informaciją bet kuriame kontekste bet kokiai institucijai ar asmeniui, negali būti leidžiančios nukrypti nuostatos „baudžiamojoje teisėje numatytais atvejais“ tikslas. Toks požiūris prieštarautų pagrindiniam Direktyvos 2004/39 54 straipsnio tikslui – užtikrinti griežtą profesinės paslapties apsaugą.

19 2014 m. lapkričio 12 d. Sprendimas *Altmann ir kt.* (C-140/13, EU:C:2014:2362).

20 2014 m. lapkričio 12 d. Sprendimas *Altmann ir kt.* (C-140/13, EU:C:2014:2362, 39 punktas).

21 Žr. 2014 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Altmann ir kt.* (C-140/13, EU:C:2014:2362, 41 punktas).

22 Generalinio advokato N. Jääskinen išvada byloje *Altmann ir kt.* (C-140/13, EU:C:2014:2168, 28 punktas).

23 Generalinio advokato N. Jääskinen išvada byloje *Altmann ir kt.* (C-140/13, EU:C:2014:2168, 27 punktas).

c) *Kiti motyvai*

51. „Procesu pagrįstas“ „baudžiamajoje teisėje numatytų atvejų“ aiškinimas taip pat atitinka toliau nurodytus motyvus.

52. Pirmiausia šis aiškinimas atitinka Direktyvos 2004/39 sistemą. Direktyvos 51 straipsnio 1 dalyje daroma aiškus skirtumas tarp priemonių pagal priežiūros ir administracinę teisę, kurios nustatomos direktyva, ir valstybių narių baudžiamųjų sankcijų, kurios neliečiamos. Šiam atskyrimui prieštarautų turiniu pagrįstas leidžiančios nukrypti nuostatos aiškinimas, pagal kurį svarbiausias būtų baudžiamasis priemonės pobūdis, todėl ir administracinės baudžiamojo pobūdžio priemonės galėtų būti priskirtos prie atvejų, numatytų baudžiamajoje teisėje.

53. Be to, „procesu pagrįstas“ aiškinimas gali būti suderinamas su aplinkybe, kad formuluotė „baudžiamajoje teisėje numatyti atvejai“ yra vartojama daugelyje įvairių finansų teisės aktų²⁴. Tai liudija, kad tokiu atveju greičiausiai kalbama apie formuluotę, kuria siekiama išvengti kolizijų ir padėti keistis informacija baudžiamojo persekiojimo tikslais, taigi, mažiau siekiama nagrinėti priemones, kurios skiriasi atsižvelgiant į direktyvos pobūdį ir ja reguliuojamą dalyką.

54. Galiausiai šis „procesu pagrįstas“ požiūris patvirtinamas ir Direktyvos 2014/65/ES²⁵, kuria pakeičiama Direktyva 2004/39, 76 straipsnio 1 dalimi. Net jei 2014 m. liepos 2 d. įsigaliojusi Direktyva 2014/65 pakeitė Direktyvą 2004/39 tik nuo 2017 m. sausio 3 d., nauja redakcija gali būti laikoma nuoroda, kaip galima aiškinti atvejus, numatytus baudžiamajoje teisėje. Pagal Direktyvos 2014/65 76 straipsnio 1 dalį draudimas perduoti konfidencialią informaciją nedarą poveikio „nacionalinės baudžiamosios ar mokesčių teisės reikalavimams“. Vadinasi, kalbama ne apie konfidencialios informacijos perdavimą priežiūros priemonių adresatams arba šių priemonių baudžiamąjį pobūdį, bet greičiau apie siekį parodyti, jog profesinė paslaptis neprieštarauja informacijos perdavimui tuomet, kai tai būtina siekiant nacionalinės baudžiamosios ar mokesčių teisės tikslų.

55. Vadinasi, konstatuotina, kad formuluotė „baudžiamajoje teisėje numatyti atvejai“ nereiškia, kad visais atvejais, susijusiais su baudžiamąja veika arba baudžiamąja sankcija, bus taikoma profesinės paslapties taikymo išimtis. Tokia formuluote sukurta išimtis turi padėti perduoti konfidencialią informaciją kompetentingoms nacionalinėms institucijoms, vykdančioms tyrimą arba baudžiamąjį persekiojimą, jei tai būtina pagal nacionalinę baudžiamąją arba baudžiamojo proceso teisę. Todėl tokie atvejai nėra „baudžiamajoje teisėje numatyti atvejai“.

56. Nagrinėjant antrąjį prejudicinį klausimą reikia išsiaiškinti, kiek Chartijos 41 straipsnyje įtvirtintas bendrasis gero administravimo principas²⁶ ir juo užtikrinta teisė susipažinti su bylos medžiaga²⁷ yra suderinami su direktyvos 54 straipsniu.

24 Žr., be kita ko, 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB (OL L 176, 2013, p. 338), 53 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą; 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1095/2010, kuriuo įsteigiama Europos priežiūros institucija (Europos vertybinių popierių ir rinkų institucija) ir iš dalies keičiamas Sprendimas Nr. 716/2009/EB bei panaikinamas Komisijos sprendimas 2009/77/EB (OL L 331, 2010, p. 84), 70 straipsnio 2 dalį; 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB (OL L 337, 2015, p. 35), 24 straipsnio 1 dalį.

25 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES (OL L 173, 2014, p. 349).

26 Žr. 2014 m. gegužės 8 d. Sprendimą *N.* (C-604/12, EU:C:2014:302, 49 punktą) ir paaiškinimus dėl Chartijos 41 straipsnio (Su Pagrindinių teisių chartija susiję išaiškinimai, OL C 303, 2007, p. 17) ir ten nurodytą jurisprudenciją.

27 Žr. 2013 m. liepos 18 d. Sprendimą *Komisija ir kt. / Kadi* (C-584/10 P, C-593/10 P ir C-595/10 P, EU:C:2013:518, 99 punktą) ir 1992 m. gruodžio 18 d. Sprendimą *Cimenteries CBR ir kt. / Komisija* (sujungtos bylos T-10/92–T-12/92 ir T-15/92, EU:T:1992:123, 37–41 punktai).

3. Dėl „baudžiamosioje teisėje numatytų atvejų“ „turiniu pagrįsto“ aiškinimo alternatyvos

57. Jei Teisingumo Teismas nepriims mano pasiūlymo ir nuspręs, kad formuluotė „baudžiamosioje teisėje numatyti atvejai“ apima atvejus, susijusius su baudžiamosiomis veikomis arba baudžiamosiomis sankcijomis, reikės išsiaiškinti, ar 2010 m. sausio 4 d. CSSF sprendimas yra baudžiamosio pobūdžio.

58. Nagrinėjant klausimą, kada priemonė priskirtina prie baudžiamosios teisės, atkreiptinas dėmesys į kiekvienoje valstybėje narėje taikomą „baudžiamosios veikos“ ir „bausmės“ sampratą arba autonomišką aiškinimą.

59. Tačiau dėl pirmosios alternatyvos kyla jau 34–37 punktuose išsakytos abejonės.

60. Formuluotės „baudžiamosioje teisėje numatyti atvejai“ autonomiškas aiškinimas, remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija, gali būti taikomas, kalbant apie Chartijos 50 straipsnyje nustatytą draudimą bausti du kartus už tą pačią nusikalstamą veiką. Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į Europos žmogaus teisių teismo (toliau – EŽTT) „Engel kriterijus“²⁸, nusprendė, kad vertinant priemonės baudžiamąjį pobūdį reikšmingi trys kriterijai. Pirmasis – tai teisinis pažeidimo kvalifikavimas vidaus teisėje, antrasis – pažeidimo pobūdis ir trečiasis – suinteresuotajam asmeniui gresiančios sankcijos pobūdis ir griežtumo laipsnis²⁹.

61. Dėl pirmojo kriterijaus konstatuotina, kad Liuksemburgo teisėje tokia priemonė, kokia buvo priimta CSSF sprendimu, priskiriama prie administracinės teisės.

62. Dėl antrojo kriterijaus reikia atsižvelgti į nuostatos, kuria pagrįsta priemonė, adresatus, jos tikslą ir jos saugomas teises vertybes³⁰.

63. Sprendimas, turintis nagrinėjamo atvejo požymių, negresia, kaip įprasta baudžiamosioje teisėje, bet kuriam asmeniui. Jis gali būti skirtas tik tam tikros grupės nariams, t. y. ribotam skaičiui asmenų, kurie laisva valia nusprendė eiti vadovo pareigas prekybos vertybiniais popieriais srityje veikiančiose įmonėse, kurių veiklai reikia leidimo.

64. Kalbant apie CSSF sprendimo tikslą, konstatuotina, kad geros reputacijos kriterijus pagal Direktyvos 2004/39 9 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą turi užtikrinti „patikimą ir riziką ribojantį investicinės įmonės valdymą“³¹. Kaip ir kiti reikalavimai, kuriuos turi atitikti investicinės įmonės, kad gautų leidimą veiklai, ši sąlyga skirta investuotojų apsaugai ir finansinės sistemos stabilumui užtikrinti³². Siekiant užtikrinti šią apsaugą, vadovų tinkamumas vertinamas ne tik per leidimų suteikimo procedūrą, bet ir vėliau – kompetentingai institucijai nuolat atliekant patikras³³. Todėl CSSF išvada, kad DV nebegalima pasitikėti ta prasme, kad jis galėtų pakankamai užtikrinti patikimą ir riziką ribojantį investicinių įmonių valdymą, yra ne bausmė, bet būdas išvengti finansų sistemai ir investuotojams kylančių pavojų. Net jei sprendime konstatuojama, kad dėl to DV nėra tinkamas eiti vadovo pareigas vienoje CSSF prižiūrimoje įmonėje, šis sprendimas neturi represinio tikslo, kuris

28 Žr. 1976 m. birželio 8 d. EŽTT sprendimą *Engel ir kiti prieš Nyderlandus* (CE:ECHR:1976:0608JUD000510071, 80–82 punktai).

29 Žr. 2013 m. vasario 26 d. Sprendimą *Åkerberg Fransson* (C-617/10, EU:C:2013:105, 35 punktas) su nuoroda į 2012 m. birželio 5 d. Sprendimą *Bonda* (C-489/10, EU:C:2012:319, 37 punktas) ir mano išvadą byloje *Bonda* (C-489/10, EU:C:2011:845, 45–50 punktai ir juose nurodyta jurisdikcija).

30 Žr. 2012 m. birželio 5 d. Sprendimą *Bonda* (C-489/10, EU:C:2012:319, 39 punktas) ir 1984 m. vasario 21 d. EŽTK sprendimą *Öztürk prieš Vokietiją* (ECLI:CE:ECHR:1984:0221JUD000854479, 53 punktas), 1992 m. vasario 24 d. EŽTK sprendimą *Bendenoun prieš Prancūziją* (ECLI:CE:ECHR:1994:0224JUD001254786, 47 punktas) ir 1996 m. birželio 10 d. EŽTK sprendimą *Benham prieš Jungtinę Karalystę* (ECLI:CE:ECHR:1996:0610JUD001938092, 56 straipsnis).

31 Jei šios sąlygos nėra ir (arba) nebėra, kompetentinga institucija gali neišduoti investicinei įmonei leidimo veiklai (žr. direktyvos 7 straipsnio 1 dalį ir 9 straipsnio 3 dalį) ir (arba) jį vėliau atšaukti (žr. direktyvos 8 straipsnio 1 punkto c papunktį).

32 Žr. Direktyvos 2004/39 17 konstatuojamąją dalį ir 2, 31, 44 bei 71 konstatuojamąsias dalis.

33 Žr. Direktyvos 2004/39 16 ir 17 straipsnius.

būdingas baudžiamajai teisei. Ši teisinė pasekmė atsiranda tiesiogiai iš Direktyvos 2004/39, pagal kurią tokias funkcijas gali vykdyti tik gerą reputaciją turintys asmenys. Raginimas DV atsistatydinti iš atitinkamų pareigų yra būtina priemonė, kalbant apie veiksmingą pavojų prevenciją, ir tai yra švelnesnis būdas, palyginti su investicinei įmonei išduoto leidimo veiklai atšaukimu.

65. Be to, nagrinėjamu atveju saugomos teisinės vertybės taip pat neleidžia daryti išvados, kad 2010 m. sausio 4 d. CSSF sprendimas galėtų būti priskirtas prie baudžiamosios teisės. Investuotojų apsauga ir finansų rinkos stabilumą paprastai užtikrina tiek baudžiamoji, tiek administracinė teisė.

66. Kalbant apie trečią „*Engel* kriterijų“ (skirtos sankcijos pobūdį ir griežtumo laipsnį), pasakytina, kad EŽTT orientuojasi į teoriškai už pažeidimą gresiančią griežčiausią bausmę³⁴. Taikant šią prielaidą nagrinėjamam atvejui susiduriama su sunkumais, nes iš nutarties, kuria pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, nematyti, kad sprendimas būtų pagrįstas nuostata, kuria nustatomi baudžiamieji pagrindai arba kuria nustatomas hierarchinis sprendimo santykis su kitomis priemonėmis. Šiuo sprendimu veikiau įgyvendinamos leidimo veiklai suteikimo sąlygos pagal direktyvos 9 straipsnio 1 dalies pirmą pastraipą. Todėl nagrinėjamas atvejis skiriasi ir nuo EŽTT sprendimų dėl finansų rinkos teisinės priežiūros institucijų sankcijų³⁵.

67. Jei panagrinėtume šiuo atveju priimto sprendimo pobūdį, pamatytume, jog pirmiausia krenta į akis tai, kad konstatavimas, jog geros reputacijos reikalavimas nėra įvykdytas, ir reikalavimas atsistatydinti iš vadovo pareigų investicinėse įmonėse nėra susiję su pinigine ar laisvės atėmimo bausme. Baudžiamajai teisei būdingos sankcijos negresia net tuomet, jei nesilaikoma šių reikalavimų. Tačiau baudžiamojoje teisėje taip pat galima uždrausti vykdyti profesinę veiklą. Bet tai nereiškia, kad kiekvienas sprendimas, kuris daro neigiamą poveikį atitinkamo asmens laisvei užsiimti profesine veikla, automatiškai turėtų būti priskiriamas prie baudžiamosios teisės. Laisvės užsiimti profesine veikla apribojimai, kai leidimo veiklai suteikimo sąlygos susiejamos su asmeniu, yra būdingi ir administracinei teisei, ir pirmiausia apsaugą nuo pavojų reglamentuojančioms nuostatomis.

68. Jei panagrinėtume šiuo atveju priimto sprendimo griežtumo laipsnį, padarytume išvadą, kad jis atitinkamam asmeniui turėjo sunkių padarinių. Sprendimo adresatas neatitinka sąlygų, kad galėtų dirbti vadovu investicinėse įmonėse, ir jis turi atsistatydinti iš atitinkamų pareigų. Dėl šių aplinkybių adresatas gali patirti finansinių nuostolių ir gali nukentėti jo įvaizdis visuomenėje.

69. Tačiau reikia atkreipti dėmesį į tai, kad šis sprendimas susijęs tik su tam tikra veikla viename sektoriuje. DV nėra draudžiama nei eiti kitų pareigų investicinėse įmonėse, nei dirbti advokatu. Be to, reikia prisiminti, kad finansinių nuostolių galėtų atsirasti ir tokiu atveju, jei priežiūros institucija ne pareikalautų, kad DV atsistatydintų, bet atšauktų investicinės įmonės leidimą veiklai. Priežiūros institucija turėtų tokią teisę pagal direktyvos 8 straipsnio pirmos pastraipos c punktą, jei investicinė įmonė, nesilaikydama Direktyvos 2004/39 reikalavimų, toliau leistų dirbti DV. Galiausiai ne mažiau svarbu yra tai, kad CSSF sprendimu DV nėra uždrausta eiti vadovo pareigas ilgą laikotarpį ar visam laikui. Šis sprendimas labiau įtvirtina teisinę CSSF poziciją sprendimo priėmimo momentu. Dėl DV tinkamumo bus sprendžiama iš naujo, kai jo vadovaujama investicinė įmonė paprašys CSSF leidimo veiklai arba turinti leidimą veiklai įmonė praneš apie ketinimą skirti jį į vadovo pareigas. Be to, reikia atkreipti dėmesį į tai, kad CSSF sprendimas, kaip patvirtino šios institucijos atstovė teismo posėdyje, nebuvo paskelbtas. Todėl neigiamų sprendimo padarinių adresato viešajam įvaizdžiui neatsirado tiesiogiai dėl šio sprendimo.

34 Žr. 2008 m. spalio 9 d. EŽTT sprendimą *Ezeh ir Connors prieš Jungtinę Karalystę* (ECLI:CE:ECHR:2003:1009JUD003966598, 120 punktas).

35 Žr. 2009 m. birželio 11 d. EŽTT sprendimą *Dubus S.A. prieš Prancūziją* (ECLI:CE:ECHR:2009:0611JUD000524204) ir 2014 m. kovo 4 d. EŽTT sprendimą *Grande Stevens prieš Italiją* (ECLI:CE:ECHR:2014:0304JUD001864010), kurie nuo nagrinėjamo atvejo taip pat skiriasi tuo, kad CSSF nėra teismas.

70. Atsižvelgiant į šiuos argumentus, nagrinėjamoje byloje kalbama ne apie baudžiamąją teisę reglamentuojamą draudimą vykdyti profesinę veiklą. Todėl net taikant trečiąją „Engel kriterijų“ negalima daryti išvados, kad 2010 m. sausio 4 d. CSSF sprendimas yra baudžiamojo pobūdžio.

71. Todėl į pirmąjį prejudicinį klausimą, taikant „turiniu pagrįstą“ aiškinimą, reikėtų atsakyti taip, kad formuluotė „baudžiamojoje teisėje numatyti atvejai“ neapima nagrinėjamo atvejo. Jei Teisingumo Teismas patvirtintų sprendimo baudžiamąjį pobūdį, tuomet to pasekmė būtų tai, kad Direktyvos 2004/39 54 straipsnis neprieštarauja konfidencialios informacijos perdavimui. Kadangi 54 straipsnyje informacijos perdavimas „baudžiamojoje teisėje numatytais atvejais“ nėra susiejamas su papildomomis sąlygomis, profesinės paslapties apsauga tokiais atvejais, kurie yra susiję su baudžiamąja teise, praktiškai netektų prasmės. Taip pat nebūtų galima išvengti įsikišimo į atitinkamus nacionalinius tyrimus ar baudžiamųjų bylų nagrinėjimą. Todėl vėl darosi aišku, kad, aiškinant Direktyvos 2004/39 54 straipsnyje nurodytus „baudžiamojoje teisėje numatytus atvejus“, reikia remtis ne „turiniu pagrįstu“ aiškinimu, bet „procesu pagrįstu“ požiūriu.

4. Tarpinė išvada

72. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip, kaip nurodoma toliau.

73. Direktyvos 2004/39 54 straipsnio 1 ir 3 dalyse vartojama formuluotė „baudžiamojoje teisėje numatyti atvejai“ neapima atvejų, kuriais nacionalinė priežiūros institucija konstatuoja, kad asmuo yra nepatikimas ir dėl to netinkamas eiti vadovo pareigas vienoje iš jos prižiūrimų įmonių, todėl reikalauja, kad jis atsistatydintų iš atitinkamų pareigų.

B. Dėl antrojo prejudicinio klausimo, t. y. teisės į teisingą bylos nagrinėjimą ir veiksmingas teisių gynimo priemonės

74. Savo antruoju prejudiciniu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar direktyvos 54 straipsnyje nustatyta profesinės paslapties forma atitinka Chartijos 47 ir 48 straipsniuose ir EŽTK 6 ir 13 straipsniuose numatytas teisingo bylos nagrinėjimo ir veiksmingų teisių gynimo priemonių garantijas, kai kalbama apie priemonės, panašios į nagrinėjamąją, adresato teisę susipažinti su byla.

75. Pirmiausia reikia atkreipti dėmesį į tai, kad EŽTK nėra teisės aktas, kuris formaliai buvo perkeltas į Sąjungos teisės sistemą, todėl direktyvos 54 straipsnis turi būti aiškinamas remiantis Chartijos 47 ir 48 straipsniais³⁶.

1. Dėl Chartijos 47 straipsnio

76. Chartijos 47 straipsnio pirmoje pastraipoje reglamentuojama teisė į veiksmingą teisinę gynybą teisme, o antroje pastraipoje – teisė į teisingą bylos nagrinėjimą.

77. Direktyva užtikrinama, kad būtų laikomasi veiksmingos teisinės gynybos reikalavimų pagal Chartijos 47 straipsnio pirmą pastraipą. Direktyvos 52 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad kompetentingos institucijos sprendimai turi būti tinkamai motyvuoti ir turi egzistuoti teisė apskųsti juos teismui. Chartijos 47 straipsnio pirmos pastraipos įgyvendinimo užtikrinimas, kalbant apie

³⁶ Žr. 2015 m. rugsėjo 3 d. Sprendimą *Inuit Tapiriit Kanatami ir kt. / Komisija* (C-398/13 P, EU:C:2015:535, 46 punktą) ir 2016 m. vasario 15 d. Sprendimą *N.* (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, 45 ir 46 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

veiksmingą teisinę gynybą, apsiriboja tuo, kad egzistuoja teisė kreiptis į teismą, kuris nepriklauso nuo kompetentingos institucijos, priėmusios neigiamą poveikį turintį sprendimą, ir turi įgaliojimus peržiūrėti sprendimą. Tai, kad šios sąlygos įvykdytos ir nagrinėjamu atveju, matyti iš 2010 m. sausio 4 d. CSSF sprendimo motyvų ir pagrindinės bylos.

78. Chartijos 47 straipsnio antroje pastraipoje nurodyta teisė į teisingą bylos nagrinėjimą pirmiausia apima rungimosi principą. Remiantis juo, proceso šalims suteikta teisė susipažinti su visais teismui pateiktais įrodymais ir pastabomis ir juos ginčyti³⁷. Tačiau ši teisė panašaus pobūdžio bylose nėra kvestionuojama. Šalys ginčijasi ne dėl informacijos, kuri buvo pateikta teismo procese. Todėl nereikia būgštauti, kad teismas sprendimą grįs faktinėmis aplinkybėmis ir dokumentais, su kuriais šalys ar viena iš šalių negalėjo susipažinti³⁸.

79. Be to, teisė į teisingą bylos nagrinėjimą pagal Chartijos 47 straipsnio antrą pastraipą apima teisės į gynybą apsaugą. Toks bendrojo Sąjungos teisės principo suvokimas, atitinkantis administracinį procesą, pateikiamas Chartijos 41 straipsnyje, o atitinkantis baudžiamąjį procesą – 48 straipsnio 2 dalyje. Teisė į gynybą taip pat apima teisę susipažinti su byla.

80. Ši teisė susijusi, kaip aiškiai rodo Chartijos 41 straipsnio 2 dalies b punktas, su asmens teise susipažinti su „savo“ byla. Jai pirmiausia priskiriama visa kalte patvirtinanti informacija ir dokumentai, kuriais vadovaujasi institucija, priimdama sprendimą³⁹. Be to, teisė susipažinti su byla apima ir kalte paneigiančius dokumentus⁴⁰, ir dokumentus, kurie nebuvo naudojami sprendimui pagrįsti, tačiau yra objektyviai su juo susiję⁴¹. Šiuo atveju nėra reikšmingas klausimas, prie kokios grupės informacija bus fiziškai priskirta.

81. Šioje byloje nagrinėjami dokumentai, DV nuomone, turi suteikti informacijos apie „tikrąjį“ vaidmenų pasiskirstymą įsteigiant *Luxalpha*. Kadangi CSSF savo sprendimą taip pat grindžia adresato vaidmeniu įsteigiant *Luxalpha*, vadinasi, pageidaujama informacija yra susijusi su galimai kalte paneigiančiais dokumentais.

82. CSSF šiuos dokumentus gavo atlikdama UBS ir *Luxalpha* priežiūrą. Faktas, kad informacija yra susijusi su trečiaisiais asmenimis, nereiškia, kad negali būti suteikta teisė susipažinti su byla. Tik reikia atsižvelgti į jų pagrindines teises. Teisė susipažinti su byla nėra laikoma absoliučia, ji suteikiama, kaip aiškiai nurodyta Chartijos 41 straipsnio 2 dalies b punkte, laikantis teisėto intereso, susijusio su konfidencialumu ir profesine bei verslo paslaptimi.

83. Todėl turi būti užtikrinta pusiausvyra tarp teisės susipažinti su byla ir profesinės paslapties. Direktyvos 2004/39 atveju 54 straipsnis yra Europos teisės aktų leidėjo atlikto tokio svarstymo rezultatas. Reikia patikrinti, ar šiuo atveju pagal Chartijos 52 straipsnio 1 dalį proporcingai suderinti vienas kitam prieštaraujantys interesai.

37 Žr. 2008 m. vasario 14 d. Sprendimą *Varec* (C-450/06, EU:C:2008:91, 47 punktas) ir 2013 m. birželio 4 d. Sprendimą *ZZ* (C-300/11, EU:C:2013:363, 55 punktas).

38 Žr. 2013 m. birželio 4 d. Sprendimą *ZZ* (C-300/11, EU:C:2013:363, 56 punktas) ir 2009 m. gruodžio 2 d. Sprendimą *Komisija / Airija ir kt.* (C-89/08 P, EU:C:2009:742, 52 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

39 Žr. 2004 m. sausio 7 d. Sprendimą *Aalborg Portland ir kt. / Komisija* (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, EU:C:2004:6, 68 punktas).

40 Žr. 2004 m. sausio 7 d. Sprendimą *Aalborg Portland ir kt. / Komisija* (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, EU:C:2004:6, 68, 74 ir 75 punktai) ir 2011 m. spalio 25 d. Sprendimą *Solvay / Komisija* (C-110/10 P, EU:C:2011:687, 49 punktas).

41 Žr. 2004 m. sausio 7 d. Sprendimą *Aalborg Portland ir kt. / Komisija* (C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, EU:C:2004:6, 125 ir 126 punktai).

84. Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad direktyvos 54 straipsnyje profesinei paslapčiai nėra suteikiamas absoliutus pranašumas, palyginti su teise susipažinti su byla administraciniame procese. Tiesa, 54 straipsnyje nustatyta, kad iš principo draudžiama perduoti konfidencialią informaciją, tačiau visada leidžiama perduoti informacijos santraukas ar bendrą informaciją⁴². Be to, 54 straipsnyje reglamentuojamos kelios šio draudimo (nors jų sąrašas ir yra baigtinis) išimtys, tarp jų ir jau išnagrinėti „baudžiamosioje teisėje numatyti atvejai“.

85. Direktyvos leidėjo sprendimas griežtai saugoti profesinę paslaptį pagrįstas idėja, kad taip ne tik apsaugomos tiesiogiai susijusios įmonės, bet ir užtikrinamas tinkamas Sąjungos finansinių priemonių rinkos veikimas⁴³.

86. Investicinių įmonių priežiūros institucijoms pateiktos informacijos kokybė ir informacijos mainai tarp institucijų priklauso nuo pasitikėjimo, kad bus užtikrintas perduodamos informacijos konfidencialumas. Griežtai nesaugant profesinės paslapties kiltų pavojus informacijos mainais pagrįstai investicinių įmonių priežiūros sistemai ir galiausiai siekiamai investuotojų į Sąjungos rinkas apsaugai.

87. Be to, priežiūros institucijų surinkta informacija gali būti labai vertinga ekonominiu požiūriu. Profesinės paslapties apsaugos sušvelninimas gali prisidėti prie to, kad bus piktnaudžiaujama teise susipažinti su byla siekiant panaudoti konfidencialią informaciją kitiems tikslams.

88. Sykiu vertėtų nepamiršti, kad griežta profesinės paslapties apsauga pagal direktyvos 54 straipsnį gali lemti tai, kad ribojamosios priemonės adresatas savo gynybai gaus tik tokią informaciją, kurią jam suteiks ta pati priežiūros institucija, kuri priėmė ginčijamą priemonę. Taip priežiūros institucija galėtų apriboti priemonės adresato teisę į teisinę gynybą teisme. Mažiau abejonių kiltų, jei organizaciniu požiūriu priežiūros institucija ir ta institucija, kuri priima ribojamąją priemonę, būtų atskirtos viena nuo kitos. Nagrinėjamu atveju CSSF yra atsakinga už investicinių įmonių priežiūrą, imasi atitinkamų priemonių ir priima sprendimą dėl galimybės gauti informaciją⁴⁴. Kadangi administracinio proceso lygiu gali kilti abejonių dėl institucijos nešališkumo, jos sprendimui turi būti taikoma veiksminga teismo kontrolė⁴⁵.

89. Be to, reikia atkreipti dėmesį į tai, kad kompetentinga institucija, jau perduodama kaltę patvirtinančią informaciją, kurią ji naudoja savo sprendimui pagrįsti, atskleidžia profesinę paslaptį. Šiomis aplinkybėmis atrodo nepriimtina, kad institucija gali nesutikti perduoti galimai kaltę paneigiančią informaciją, susijusią su sprendimu, tiesiog nurodydama, kad šiuo atveju kalbama apie profesinę paslaptį.

90. Tačiau manau, kad Direktyva 2004/39 suteikiama galimybė tokiais atvejais, kokie nagrinėjami šioje byloje, užtikrinti proporcingą pusiausvyrą tarp teisės į teisinę gynybą ir profesinės paslapties apsaugos. Teisė į teisinę gynybą šiuo atveju gali būti užtikrinama kitokiu būdu, o ne tik suteikiant sprendimo adresatui galimybę susipažinti su galimai kaltę paneigiančiais dokumentais.

91. Tiesa, direktyvos 54 straipsnio 1 dalyje, remiantis jos tekstu, numatyta, kad konfidenciali informacija negali būti perduota „jokiam asmeniui ar institucijai“. Tokia institucija galėtų būti laikomas ir nacionalinis teismas. Tačiau tam prieštarauja direktyvos 54 straipsnio 3 dalis, kurioje nustatyta, kad kompetentinga institucija gali naudoti konfidencialią informaciją teismo proceso, kuris

42 Dėl reikalavimo pateikti nekonfidencialius dokumentus arba nekonfidencialias dokumentų santraukas žr. 2008 m. birželio 18 d. Sprendimą *Hoechst / Komisija* (T-410/03, EU:T:2008:211, 153 ir 154 punktai).

43 Žr. 2014 m. lapkričio 12 d. Sprendimą *Altmann ir kt.* (C-140/13, EU:C:2014:2362, 33 punktas).

44 DV nuoroda į 2009 m. birželio 11 d. EŽTT sprendimą *Dubus S.A. prieš Prancūziją* (ECLI:CE:ECHR:2009:0611JUD000524204) yra bevertė, nes pagrįsta neteisinga prielaida, kad CSSF – kaip *Commission bancaire* toje byloje (sprendimo 24 ir 55 punktai) – yra teismas pagal EŽTK 6 straipsnio 1 dalį ir (arba) Chartijos 47, 48 straipsnius.

45 Žr. 2017 m. gegužės 16 d. Sprendimą *Berlioz Investment Fund* (C-682/15, EU:C:2017:373, 55 punktas), dėl nešališkumo principo pagal Chartijos 47 straipsnio antrą pastraipą – 2017 m. birželio 14 d. Sprendimą *Online Games ir kt.* (C-685/15, EU:C:2017:452, 60–64 punktai), o dėl Chartijos 41 straipsnio 1 dalies – mano išvadą byloje *Ispanija / Taryba* (C-521/15, EU:C:2017:420, 98–115 punktai).

konkrečiai siejasi su jų vykdomomis funkcijomis, tikslais. Direktyvos 50 straipsnio 2 dalies 1 punkte tam taip pat pritariama, nes jame nustatyta teisė perduoti bylą teismui. Vadinasi, direktyvoje neprieštaraujama tam, kad institucija atitinkamus dokumentus tokiais atvejais, kaip šioje byloje, pateiktų kompetentingam teismui. Tuomet kompetentingam nacionaliniam teismui tenka užduotis nuspręsti, ar šiais dokumentais paneigiama kaltė ir kaip jie gali būti panaudoti teismo procese neprieštaraujant nacionalinei teisei.

92. Pagal teisingo bylos nagrinėjimo principą iš esmės reikalaujama, kad ta informacija būtų perduodama ir priemonės adresatui, kad jis galėtų pareikšti pastabas teismo procese. Tačiau šios teisės apribojimas gali būti pateisinamas, jei kalbama tik apie informaciją, kuri galbūt galėtų paneigti jo kaltę ir kitu būdu niekaip negalėtų būti pateikta teismo procese.

93. Viena vertus, taip galima užtikrinti griežtą profesinės paslapties apsaugą, kurios siekiama Direktyva 2004/39. Antra vertus, užtikrinama, kad tokios priemonės, kuri taikoma nagrinėjamoje byloje, adresato byla bus nagrinėjama teisingai.

2. Dėl Chartijos 48 straipsnio

94. Dėl Chartijos 48 straipsnio konstatuotina, kad juo saugoma nekaltumo prezumpcija ir teisė į teisinę gynybą, kurios turi būti užtikrinamos kiekvienam „kaltinamam padarius nusikaltimą asmeniui“⁴⁶, t. y. jis skirtas baudžiamiesiems procesams.

95. Todėl šioje byloje pagrindinė teisė yra nesvarbi. Nei priežiūros procedūra, po kurios priimtas CSSF prevencinio pobūdžio administracinės teisės sprendimas, nei administracinis procesas, skirtas šiam sprendimui peržiūrėti, nėra priskirtini prie baudžiamojo proceso.

96. Net jei vyksta toks procesas, Chartijos 48 straipsnis neprieštarauja tokiai formai, kuri direktyvos 54 straipsnyje buvo pasirinkta profesinei paslapčiai apsaugoti. Tokiu atveju mano siūlomas „procesu pagrįstas“ „baudžiamojoje teisėje numatytų atvejų“ pagal direktyvos 54 straipsnio 1 ir 3 dalis aiškinimas leidžia perduoti konfidencialią informaciją baudžiamąjį persekiojimą vykdančioms institucijoms. Tuomet baudžiamąjį persekiojimą vykdančios institucijos, atsižvelgdamos į nacionalinę baudžiamojo proceso teisę, turi perduoti kaltinamajam jo teisėms užtikrinti būtiną informaciją.

3. Tarpinė išvada

97. Todėl į antrąjį prejudicinį klausimą reikia atsakyti taip, kad kompetentinga priežiūros institucija gali atsisakyti perduoti galimai kaltę paneigiančią, konfidencialią informaciją tokios priemonės, kokia taikoma šioje byloje, adresatui, remdamosi profesine paslaptimi, pagal direktyvos 54 straipsnio 1 dalį, jei netaikoma jokia direktyvos 54 straipsnyje numatyta išimtis ir priemonės adresato teisė į teisinę gynybą gali būti užtikrinta kitokiu būdu.

⁴⁶ Žr. 2015 m. gruodžio 17 d. Sprendimą *WebMindLicenses* (C-419/14, EU:C:2015:832, 83 punktą).

V. Išvada

98. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į *Cour administrative* prejudicinius klausimus atsakyti taip:

1. Direktyvos 2004/39/EB 54 straipsnio 1 ir 3 dalyse vartojama formuluotė „baudžiamajoje teisėje numatyti atvejai“ neapima atvejų, kuriais nacionalinė priežiūros institucija konstatuoja, kad asmuo yra nepatikimas ir dėl to netinkamas eiti vadovo pareigas vienoje iš jos prižiūrimų įmonių, todėl reikalauja, kad jis atsistatydintų iš atitinkamų pareigų.
2. Remdamasi profesine paslaptimi pagal Direktyvos 2004/39 54 straipsnio 1 dalį, kompetentinga priežiūros institucija gali atsisakyti perduoti galimai kaltę paneigiančią, konfidencialią informaciją sprendimo adresatui, dėl kurio konstatuojama, kad jis yra nepatikimas ir dėl to netinkamas eiti vadovo pareigas vienoje iš jos prižiūrimų įmonių, todėl turi atsisakyti atitinkamų pareigų, jei netaikoma jokia direktyvos 54 straipsnyje numatyta išimtis ir priemonės adresato teisė į teisinę gynybą gali būti užtikrinta kitokiu būdu.